

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ALYTAUS PATAISOS NAMUS IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2021-11-25 Nr. 4D-2021/1-1135
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas, pareiškėjas) skundą, kuriame skundžiamasi dėl Alytaus pataisos namų (toliau tekste ir citatose vadinama – Alytaus PN arba APN) ir Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai netinkamu Pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimu (toliau vadinama – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodyta:

2.1. „[...] 2021-05-11 skundu Nr. 6-699 kreipiausi į Alytaus PN direktorių dėl Alytaus PN administracijos biurokratizmo [...] manipuliuojant drausmės grupės nuteistaisiais, tame tarpe ir manimi, išduodant ir atimant radiją [...] pateikė atsakymą [...] jame nėra nurodyta kokiomis Taisyklėmis vadovautasi [...]. [...] nėra [...] radijo imtuvo kameroje [...] kad gautų kuo mažiau žinių [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] 2021-05-26 skundu Nr. 64-639 kreipiausi į Alytaus PN direktorių dėl pažeisto mano privatumo. [...] 2021-05-26 9 val. 40 min. išrašė kvietimą atvykti į uždarytą zoną atlikti narkotikų testo. [...] buvau privestas šlapintis atidarytomis sanitarinio mazgo durimis [...] taip pat į mane žiūrėjo pareigūnas [pareigūno pavardė Seimo kontrolieriui žinoma] [...] griebė man už kelnių ir apatinių kelnaičių, atitraukė ir žiūrėjo į mano lytinius organus [...]. Alytaus PN 2021-06-25 Nr. 363-1522 atsakymas yra pateiktas su pažeidimais, nėra nurodyta pareigūno, kuris rašė atsakymą [...]“;

2.3. „[...] KD [...] neišsamiai nagrinėja mano skundus. 2021-06-25 ir 2021-06-28 KD gavo mano skundus 2021-07-08 [...]. [...] KD man pateiktame atsakyme 2021-08-14 Nr. S-2S-2990 [...]. [...] atsakymas pateiktas praleidus nagrinėjimo terminą [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti jo Skundo aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2021 m. rugsėjo 14 d. raštu Nr. 4D-2021/1-1135/3D-2154 kreipėsi į

APN administraciją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

APN administracija 2021 m. spalio 1 d. raštu Nr. 8-7696 informavo:

4.1. „[...] Lietuvos Respublikos teisingumo ministras, 2020-01-21 įsakymu Nr. 1R-25 „Dėl pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nustatė suimtiesiems (nuteistiesiems) leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašus (III skyrius Nuteistiesiems (suimtiesiems) leidžiami įsigyti ir turėti asmeniniai daiktai, jų bendra masė) (toliau – Daiktų sąrašas).

Pažymime, kad nuteistasis [...] [Pareiškėjas] laisvės atėmimo bausmę Alytaus pataisos namuose atlieka drausmės grupės sąlygomis, todėl jam taikomas Daiktų sąrašo 22 punktą, kuriuo nustatyta, kad drausmės grupei priskirtiems nuteistiesiems (išskyrus nuteistuosius, atliekančius Bausmių vykdymo kodekso 142 straipsnio 2 dalyje nurodytą nuobaudą) leidžiama įsigyti ir pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) turėti Taisyklių [...] papunkčiuose nurodytiems daiktams [...]. Sąrašas yra baigtinis ir kitų daiktų, taip pat ir radijo imtuvo, drausmės grupės sąlygomis laisvės atėmimo bausmę atliekantis nuteistasis [...] [Pareiškėjas], turėti negali.“

4.2. „[...] kratos ir apžiūros laisvės atėmimo vietose atliekamos vadovaujantis galiojančiomis, Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus įsakymu patvirtintos laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijos, kratų ir apžiūrų atlikimo bendrosiomis nuostatomis. Kratų ir apžiūrų atlikimo metu suimtojo (nuteistojo) asmeniniai daiktai apieškomi, siekiant patikrinti, ar jis neturi daiktų, nenumatytų suimtiesiems (nuteistiesiems) leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašuose.

Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymas atliekamas vadovaujantis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus patvirtintu įsakymu „Dėl laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo tvarkos aprašu“.

4.3 „[...] 2021-05-11 nuteistasis [...] [Pareiškėjas] dėl galimybės turėti / neturėti radiją, skundu, reg. Nr. 6-688, kreipėsi į Alytaus pataisos namų administraciją ir į jo kreipimąsi buvo atsakyta raštu, reg. Nr. 363-1406 [...]“

4.4. „[...] 2021-05-26 nuteistasis [...] [Pareiškėjas] dėl pažeisto privatumo, skundu, reg. Nr. 6-734, kreipėsi į Alytaus pataisos namų administraciją ir į jo kreipimąsi buvo atsakyta raštu, reg. Nr. 363-1522 (dokumentai pridedami). Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad atsakymo į skundą Nr. 6-734 rašte yra nurodytas atsakymą rengęs pareigūnas, todėl atskirai jo neįvardinsime.“

4.5. Prie šio rašto Seimo kontrolieriui buvo pateikta APN 2021-06-15 parengto atsakymo Nr. 363-1406 į Pareiškėjo 2021-05-11 skundą kopija; atsakyme nurodyta: „[...] visos Alytaus pataisos namuose esančios gyvenamosios ir pagalbinės patalpos įrengtos vadovaujantis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020-12-21 įsakymu Nr. V-389 „Dėl pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

Pažymime, kad 15-o būrio 2-oje gyvenamojoje patalpoje gyvenantiems nuteistiesiems buvo duotas naudotis radijo imtuvais, iki iškvietimo-įgarsinimo sistemos remonto pabaigos. Vykdamas iškvietimo-įgarsinimo sistemos remonto darbus keitėsi teisės aktai, numatantys pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimą ir eksploatavimą.

Įsigaliojusį Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus įsakymu patvirtintų Taisyklių 8 punkte yra nustatytas įkalinimo įstaigoje nuteistųjų, kurie priskirti drausmės grupei, gyvenamųjų korpusų patalpų įrengimas. Taisyklių 12 punkte nustatytas kamerų (kuriose laikomi nuteistieji priskiriami drausmės grupei, asmenys atliekantys nuobaudas kamerų tipo patalpose ir tardymo izoliatoriuose laikomi asmenys) įrengimas, kuriame įgarsinimo sistema ir / ar radijo imtuvai nenumatyti. [...]“

Rašte nurodyta sprendimo apskundimo tvarka.

4.6. Prie šio rašto Seimo kontrolieriui buvo pateiktos APN 2021-06-25 parengto atsakymo

Nr. 363-1522 į Pareiškėjo 2021-05-26 skundą dėl pažeisto privatumo imant šlapimo mėginį kopija; atsakyme Pareiškėjui paaiškinta, kad kratos ir apžiūros, siekiant nustatyti apsvaigimą nuo psichiką veikiančių medžiagų, atliekamos vadovaujantis KD direktoriaus 2020 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-88 „Dėl Laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijos patvirtinimo“ (toliau vadinama ir – Instrukcija) ir KD direktoriaus 2021 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. V-42 „Dėl Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau vadinama ir – Aprašas), bei nurodyta: „[...] taikant bausmių vykdymo įstatymus, vadovaujamosi principu, kad visi nuteistieji lygūs nepaisant jų kilmės, lyties, socialinės ar turtinės padėties, tautybės ar rasės, politinių pažiūrų ir partiškumo, išsilavinimo, kalbos, religinių ar kitokių įsitikinimų, genetinių savybių, neįgalumo, seksualinės orientacijos, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų nenumatytų Lietuvos Respublikos įstatymuose aplinkybių. Su Jumis yra elgiama kaip ir su kitais nuteistaisiais. Įstaiga neturi duomenų, kad jūs būtumėte kankinamas, patirtumėte orumą žeminančias sąlygas ar Jums nebūtų teikiama bent kokia reikalinga pagalba.

Pažymime, kad esate asmuo, turintis specifinį teisinį statusą, nes atliekate laisvės atėmimo bausmę, todėl tam tikras Jūsų asmeninių laisvių suvaržymas yra neišvengiamas. [...]“

Rašte nurodyta sprendimo / atsakymo apskundimo tvarka.

5. Seimo kontrolierius 2021 m. rugsėjo 14 d. raštu Nr. 4D-2021/1-1135/3D-2155 kreipėsi į KD administraciją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

KD administracija 2021 m. spalio 21 d. raštu Nr. S-3444 informavo:

5.1. Pareiškėjas „[...]kreipėsi į Kalėjimų departamentą 2021-06-25 ir 2021-06-28 skundais (skundai pridedami), kurie Kalėjimų departamente gauti ir užregistruoti 2021-07-08“;

5.1.1. Pareiškėjo 2021-06-25 skundas dėl netenkinančio APN 2021-06-15 raštu Nr. 363-1406 pateikto atsakymo, kuriame paaiškinama dėl radijo imtuvo išdavimo / atėmimo tvarkos;

5.1.2. Pareiškėjo 2021-06-28 skundas dėl netenkinančio APN 2021-06-25 raštu Nr. 363-1522 pateikto atsakymo, kuriame paaiškinama dėl kratos atlikimo tvarkos ir galimo privatumo pažeidimo;

5.2. „[...] į 2021-06-25 ir 2021-06-28 skundus pateiktas 2021-08-14 atsakymas Nr. 2S-2990 (atsakymo kopija pridedama), kuriame nurodoma: „[...] Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 71 str. kriminalizuojamas narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimas be gydytojo paskyrimo.

Psichiką veikiančių medžiagų vartojimas nustatomas, vadovaujantis Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), patvirtintu Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2021 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. V-42 Dėl laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

[...] Susipažinus su Jūsų 2021-06-25 skundu susijusia dokumentine medžiaga nustatyta, kad skundžiamu 2021-06-15 raštu Nr. 363-1406 buvote informuotas, kad visos Alytaus PN esančios gyvenamosios ir pagalbinės patalpos įrengtos vadovaujantis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020-12-21 įsakymu Nr. V-389 „Dėl pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

[...] Įsigaliojus Taisyklių 8 p., buvo nustatytas įkalinimo įstaigoje nuteistųjų, kurie priskirti drausmės grupei, gyvenamųjų korpusų patalpų įrengimas. Taisyklių 12 p. nustatytas kamerų (kuriose laikomi nuteistieji priskiriami drausmės grupei, asmenys atliekantys nuobaudas kamerų tipo patalpose ir tardymo izoliatoriuose laikomi asmenys) įrengimas, kuriame įgarsinimo sistema ir / ar radijo imtuvas nenumatyti.

Todėl Jums, kaip nuteistajam priskirtam drausmės grupei ir atliekančiam nuobaudą kamerų tipo patalpose, turėti įstaigai priklausantį radijo imtuvą yra draudžiama. Ko sekoje, Jūsų skundas dėl

įstaigai priklausančio radijo imtuvo paėmimo, laikytinas nepagrįstu.

Susipažinus su Jūsų 2021-06-28 skundu susijusia dokumentine medžiaga nustatyta, kad skundžiamu 2021-06-25 raštu Nr. 363-1522 buvote informuotas, kad kratos ir apžiūros laisvės atėmimo vietose atliekamos, vadovaujantis Kalėjų departamento direktoriaus patvirtintos Laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijos (toliau – Instrukcija), kratų ir apžiūrų atlikimo bendrosiomis nuostatomis. Kratų ir apžiūrų atlikimo metu suimtojo (nuteistojo) asmeniniai daiktai apieškomi, siekiant patikrinti, ar jis neturi daiktų, nenumatytų suimtiesiems (nuteistiesiems) leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašuose. [...]

Kadangi nuteistieji bando sukeisti savo tikrąjį šlapimo mėginį kitu, iš anksto paruoštu ir su savimi dažniausiai apatiniuose rūbuose įvairiose talpose atsineštu šlapimu, todėl prieš patikrinimą dėl apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų atliekama visuminė krata. Be to, šlapimo mėginio ėmimo metu, būtina stebėti, kad nepasinaudotumėte šalutinėmis priemonėmis siekdamas suklastoti mėginį. Todėl, dėl patalpos ypatybių, durys turi būti pravertos.

[...] Kalėjų departamentas neturi duomenų, kad jūs būtumėte kankinamas, patirtumėte orumą žeminančias sąlygas ar Jums nebūtų teikiama bent kokia reikalinga pagalba.“

5.3. „Kartu pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsniu, pareiškėjo 2021-06-25 ir 2021-06-28 skundų nagrinėjimo procedūra buvo pratęsta 10 darbo dienų (rašto kopija pridedama). Skundų nagrinėjimo terminai praleisti nebuvo. [...]“

6. Seimo kontrolieriui papildomai pateiktas 2021-07-01 Alytaus pataisos namų raštas Nr. 8-5122, kuriame nurodyta, kad Alytaus PN drausmės grupės nuteistiesiems yra įrengti laisvalaikio kambariai, kuriuose veikia televizoriai, pagal patvirtintą grafiką nuteistieji gali juose lankytis, taip pat drausmės grupės nuteistiesiems yra dalinami spaudos leidiniai.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2006 m. sausio 11 d. priimtų rekomendacijų šalims narėms Nr. (2006)2 „Dėl Europos kalinimo taisyklių“ (toliau vadinama – Europos kalinimo taisyklės):

24.10 punktas – „Kaliniai turi turėti galimybę reguliariai gauti informaciją apie visuomeninius reikalus, prenumeruodami ir skaitydami laikraščius, periodinius ir kitus leidinius, taip pat klausydami radiją, žiūrėdami televiziją, išskyrus atskirus atvejus, kai teismo priimtu sprendimu tam tikram terminui numatytas konkretus draudimas.“

8. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama ir – BVK):

183 straipsnis „Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas“

„1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...]“

9. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAĮ):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]“; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti

laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...] 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]"

10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

10. Pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklėse, patvirtintose 2011 m. kovo 3 d. KD direktoriaus įsakymu Nr. V-82 (Taisyklės; teisės aktas neteko galios 2020 m. gruodžio 22 d.) buvo nustatyta:

„13. Drausmės grupei priskirtų nuteistųjų gyvenamieji kambariai įrengiami pagal šiuos reikalavimus: [...] 13.10. Gyvenamuosiuose kambariuose įrengiamas radijo taškas ir prižiūrėtojo iškvietimo sistema. [...].“

11. Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklių, patvirtintų KD direktoriaus 2020 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-389 (Įrengimo taisyklės; teisės aktas įsigaliojo 2020 m. gruodžio 22 d.):

8 punktas – „Ikalinimo įstaigoje nuteistųjų, kurie priskirti drausmės grupei, gyvenamuosiuose korpusuose įrengiamos šios patalpos: [...] 8.9. laisvalaikio (užsiėmimų) kambarys (kiekvienam būriui); [...].“

12 punktas. „Kameros (kuriose laikomi nuteistieji priskiriami drausmės grupei, asmenys atliekantys nuobaudas kamerų tipo patalpose ir tardymo izoliatoriuose laikomi asmenys) įrengiamos pagal šiuos reikalavimus: [...] 12.11. kameroje įrengiama priežiūrą vykdančio pareigūno iškvietimo sistema; [...].“

12. Laisvės atėmimo vietų patalpų aprūpinimo baldais ir kitu inventoriumi normų, patvirtintų KD direktoriaus 2017 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V-245 (Aprūpinimo inventoriumi normos):

3 punktas „Užimtumo kambarys“ – „3.6. televizorius 1 vnt.“

13. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2021 m. vasario 2 d. įsakymo Nr. V-42 „Dėl Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau vadinama – Aprašas):

1 punktas. „Laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja laisvės atėmimo vietų įstaigose laikomų asmenų ir probacijos tarnybos prižiūrimų asmenų (toliau – asmenys) neblaivumo (girtumo) arba apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymą ir įforminimą“;

5 punktas. „Asmenų neblaivumo (girtumo) ar apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatymą sudaro: [...] 5.3. tiriamosios medžiagos paėmimas; 5.4. tiriamosios medžiagos ištyrimas greita tyrimo priemone (testu) – esant įtarimui, kad asmuo yra apsvaigęs arba prevenciškai; [...].“

8 punktas. „Asmens neblaivumas (girtumas) ar apsvaigimas nuo psichiką veikiančių medžiagų nustatomas: 8.1. laisvės atėmimo vietų įstaigos direktoriaus įsakymu nustatytose patalpose; 8.2. probacijos tarnybos pareigūnai patikrinimą atlieka patalpose, kurios atitinka higienos sąlygas (tualetų ar vonios kambarių) arba tokiais sąlygomis, kad nebūtų žeminama tikrinamo asmens garbė ir orumas.“

14. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. V-88 „Dėl Laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijos patvirtinimo“ (Instrukcija):

140 punktas. „Kratas ir apžiūras atlieka įstaigų patalpos pareigūnai, esant tarnybiniam būtinumui suderinus su Kalėjimų departamento ar įstaigos direktoriumi ir kitų struktūrų pareigūnai. Kratas ir apžiūras atliekantys pareigūnai privalo būti reiklūs suimtiesiems (nuteistiesiems), korektiški, nežeminti jų garbės ar orumo, negadinti šių asmenų daiktų.[...]“;

142 punktas. „Suimtojo (nuteistojo) krata – suimtojo (nuteistojo) drabužių, avalynės, turimų daiktų ir kūno apieška, siekiant patikrinti, ar jis neturi daiktų, nenumatytų suimtiesiems (nuteistiesiems) leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašuose“;

144 punktas. „Suimtojo (nuteistojo) visuminė krata privalomai atliekama: [...] 144.3. suimtajam (nuteistajam) padarius nusikalstamą veiką; 144.4. įtarus, kad suimtasis (nuteistasis) turi daiktų, nenumatytų suimtiesiems (nuteistiesiems) leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašuose; [...]“;

145 punktas. „Visuminė asmens krata atliekama atskiroje patalpoje. Prieš kratą pasiūloma atiduoti daiktus, nenumatytus suimtiesiems (nuteistiesiems) leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašuose. Po to nurodoma suimtajam (nuteistajam) paeiliui nusiimti galvos apdangalą, nusiauti avalynę, nusirengti drabužius iki apatinių drabužių. Visi turimi daiktai įdėmiai apžiūrimi ir apčiupinėjami. [...] Kratą atliekantis pareigūnas kratą atlieka nuosekliai, apčiupinėdamas suimtojo (nuteistojo) kūną iš viršaus į apačią, o paskui apsukęs nuteistąjį – iš apačios į viršų. Suimtojo (nuteistojo) kūnas apčiupinėjamas per baltinius (prireikus, kūnas apžiūrimas). Apžiūrimi rankų ir kojų tarpupirščiai, ausys, medicininiai raiščiai, protezai. Įtaręs, kad suimtasis (nuteistasis), kuriam atliekama visuminė krata, gali turėti ginklą ar bandys užpulti, kratą atliekantis asmuo nurodo jam atsistoti taip, kad būtų užtikrintas atliekančio kratą asmens saugumas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

15. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) nutartys:

15.1. LVAT 2012-03-01 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A-502-1605-12, pažymėjo:

„Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo

normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktinaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

15.2. LVAT 2005 m. spalio 20 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. AS10-364/2005 yra nurodęs, kad Bausmių vykdymo kodekso 183 straipsnio 1 dalyje numatyta bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimo tvarka yra privaloma išankstinio ginčo dėl bausmės vykdančių institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų nagrinėjimo ne per teismą tvarka. Teismas yra pažymėjęs, kad specialus įstatymas – Bausmių vykdymo kodeksas – įsakmiai nurodo, jog „bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai skundžiami Kalėjų departamento direktoriui, o Kalėjų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

15.3. LVAT 2012 m. gruodžio 20 d. sprendime, priimtame administracinėje byloje Nr. A-822-3206-12, konstatavo:

„Pagal Tarnybos Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto (2008 m. lapkričio 6 d. įstatymo Nr. X-1791 redakcijos) 5 straipsnį, Kalėjų departamentas ir jam pavaldžios įstaigos (pagal Statuto 2 straipsnio 1 dalį, pataisos namai yra Kalėjų departamentui pavaldi įstaiga) savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Bausmių vykdymo kodeksu, Baudžiamuoju kodeksu, Baudžiamojo proceso kodeksu, Suėmimo vykdymo įstatymu, kitais įstatymais, šiuo statutu, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais. Pagal Statuto 4 straipsnį, Kalėjų departamento ir jam pavaldžių įstaigų veikla grindžiama teisingumo, teisėtumo, žmogaus teisių ir laisvių gerbimo, suimtųjų ir nuteistųjų lygybės prieš suėmimo ir bausmių vykdymo įstatymus, humanizmo, bausmių vykdymo individualizavimo, progresyvaus bausmių atlikimo ir viešumo principais. Panevėžio pataisos namai ir Kalėjų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktinaudžiavimo valdžia principus (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punktą).“

15.4. LVAT 2016 m. sausio 21 d. nutartyje (administracinė byla Nr. A-257-442/2016), 2016 m. lapkričio 9 d. nutartyje (administracinė byla Nr. A-2567-662/2016) pažymėta:

„Vadovaujantis LVAT praktika, suimtųjų (nuteistųjų) privatumui užtikrinti nepakanka tik atskirti sanitarinį mazgą sienele nuo likusio kameros ploto, kadangi suimtieji (nuteistieji) besinaudojant tualetu gali būti matomi iš įėjimo į sanitarinį mazgą pusės. Tam, kad suimtiesiems (nuteistiesiems) būtų tinkamai garantuotas jų privatumas, įėjimas į sanitarinį mazgą turi būti uždengtas (įrengiant duris arba kitu būdu).“

Tyrimo išvados

16. Skunde Pareiškėjas rašo, kad kreipėsi su skundais į APN direktorių: 2021-05-11 – dėl drausmės grupėje išduoto / atimto radijo, taip apribotos galimybės susipažinti su pasaulio naujienomis ir reguliariai gauti informaciją; 2021-05-26 skundu Nr. 64-639 – dėl pažeisto privatumo imant šlapimo mėginį, tačiau abiem atvejais gavo netenkinančius atsakymus, kuriuose, Pareiškėjo teigimu, nėra tinkamai nurodyti teisės aktai, atsakymai pateikti biurokратиški, šabloniški bei nenurodyti atsakymus renę pareigūnai. Abu šiuos atsakymus įstatymų nustatyta tvarka Pareiškėjas apskundė KD, tačiau, Pareiškėjo teigimu, KD skundus išnagrinėjo neišsamiai, praleidę nustatytą terminą, atsakymai pateikti šabloniški, neatitinkantys teisės aktų reikalavimų.

17. APN ir KD, kaip viešojo administravimo subjektai, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

18. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas dėl galimybės turėti radiją skundu (reg. Nr. 6-688) 2021-05-11 kreipėsi į APN administraciją, į jo kreipimąsi buvo atsakyta 2021-06-15 raštu, reg. Nr. 363-1406.

Seimo kontrolierius įvertinęs APN Pareiškėjui pateiktą atsakymą nustatė, kad Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad, kol Pareiškėjo kameroje vyko įgarsinimo sistemos remontas, laikinai buvo duotas įstaigos radijo imtumas, tačiau vykdant remonto darbus keitėsi teisės aktai, numatantys pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimą ir eksploatavimą. Įsigaliojus Taisyklių naujai redakcijai, nustatytas kamerų (kuriose laikomi nuteistieji, priskiriami drausmės grupei, asmenys, atliekantys nuobaudas kamerų tipo patalpose, ir tardymo izoliatoriuose laikomi asmenys) įrengimas, tačiau įgarsinimo sistema ir / ar radijo imtuvas nenumatyti (šios pažymos 10–11 punktai). Pareiškėjui išsamiai paaiškinta situacija, tinkamai nurodyti teisės aktai, kuriais buvo remtasi nagrinėjant skundą, atsakyme nurodyta apskundimo tvarka.

Skunde Pareiškėjas taip pat rašo, jog tuomet, kai buvo atimtas radijo imtuvas ir teisės aktuose nebeliko reglamentavimo kameroje įrengti radijo taškus, nuteistiesiems, taip pat ir Pareiškėjui, buvo apribota galimybė gauti žinias ir informaciją apie įvykius, vykstančius pasaulyje.

Europos kalinimo taisyklėse numatyta, kad kaliniai turi turėti galimybę reguliariai gauti informaciją apie visuomeninius reikalus, klausydamiesi radijo, žiūrėdami televiziją (šios pažymos 7 punktas).

Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tarptautinius žmogaus teisių apsaugos standartus (šios pažymos 7 punktas) ir nuosekliai laikosi nuomonės, kad galimybių prasmingai leisti laisvalaikį sudarymas yra itin svarbus įkalintų asmenų socialinei reabilitacijai ir žalingam įkalinimo poveikiui sumažinti. Dėl šios priežasties pataisos įstaigos, įskaitant Alytaus PN, turi sudaryti sąlygas įkalintiems asmenims gauti informaciją apie pasaulio ir Lietuvos Respublikos svarbiausius įvykius. Įstaigos tam gali pasitelkti įvairias priemones, t. y., leidžiant klausytis radijo, žiūrėti televiziją, tiekiant periodinius ir kitus leidinius ir pan.

Pagal įtvirtintą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 11–12 punktai), įkalinimo įstaigose visų grupių nuteistųjų gyvenamuosiuose korpusuose turi būti įrengtas laisvalaikio kambarys su televizoriumi. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierius išsiaiškino, kad Alytaus PN drausmės grupės nuteistiesiems šiuo metu jau yra įrengti laisvalaikio kambariai su televizija, pagal patvirtintą grafiką nuteistieji gali juose lankytis, taip pat drausmės grupės nuteistiesiems yra dalinami spaudos leidiniai (šios pažymos 6 punktas).

Tai leidžia teigti, kad APN drausmės grupei priskirti nuteistieji, įskaitant ir Pareiškėją, turi galimybę reguliariai gauti informaciją alternatyviais būdais, kaip tai numatyta Europos kalinimo taisyklėse, todėl Alytaus PN pareigūnai, neišduodami radijo imtuvo į drausmės grupės kameras, nepažeidė teisės aktų reikalavimų ir neapribojo drausmės grupei priskirtiems nuteistiesiems galimybės jiems reikšmingą informaciją gauti žiūrint televizorių, o ne klausantis radijo.

Atsižvelgiant į tai konstatuotina, jog APN pareigūnai, pateikdami Pareiškėjui atsakymą ir neišduodami radijo imtuvo, laikėsi teisės aktų reikalavimų bei neapribojo galimybės reguliariai gauti informaciją apie įvykius pasaulyje ir Lietuvoje.

19. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas dėl galimai pažeisto privatumo atliekant kratą ir imant šlapimo mėginį skundu, reg. Nr. 6-734, 2021-05-26 kreipėsi į APN administraciją.

Skunde Pareiškėjas atkreipė dėmesį į galimai nekorektiškus pareigūno veiksmus jį liečiant, taip pat nurodė, kad vieta, kurioje buvo imamas mėginys, nebuvo privati, durys buvo pravertos, pro

jas matėsi pašaliniai žmonės. Į Pareiškėjo kreipimąsi buvo atsakyta APN 2021-06-25 raštu, reg. Nr. 363-1522, kuriame paaiškinta, kad kratos ir apžiūros laisvės atėmimo vietose atliekamos vadovaujantis Instrukcija ir Aprašu. Kratos ir apžiūros atlieka įstaigų pataisos pareigūnai, esant tarnybiniam būtinumui. Atliekama nuteistojo / suimtojo drabužių, avalynės, turimų daiktų ir kūno apieška, siekiant patikrinti, ar jis neturi daiktų, nenumatytų suimtiesiems (nuteistiesiems) leidžiamų įsigyti ir turėti daiktų sąrašuose.

Pažymėtina, kad Skunde Seimo kontrolieriui Pareiškėjas nurodė, jog APN atsakyme nėra nurodyta rengusio pareigūno pavardė. Seimo kontrolieriui patikrinus dokumentinę medžiagą nustatyta, kad Pareiškėjo minimas faktas nepasitvirtino, rašte tinkamai nurodytas atsakymą rengęs pareigūnas. Pareiškėjui paaiškinta situacija, nurodyti teisės aktai, kuriais buvo remtasi nagrinėjant skundą, nurodyta sprendimo apskundimo tvarka.

BVK 183 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami KD direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. KD direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui (BVK 183 str. 3 d.). Taigi, specialusis įstatymas, reguliuojantis bausmių vykdymo ir atlikimo tvarką, sąlygas ir principus – BVK – nustato privalomąją tvarką bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų bei sprendimų išankstiniam nagrinėjimui ne teismo tvarka.

KD, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas, pasinaudodamas BVK 183 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, kreipėsi į KD su dviem 2021-06-25 ir 2021-06-28 skundais dėl APN administracijos pateiktų netenkinančių atsakymų: 2021-06-15, reg. Nr. 363-1406, dėl radijo imtuvo išdavimo / atėmimo ir 2021-06-25, reg. Nr. 363-1522, dėl privatumo neužtikrinimo imant šlapimo mėginį.

KD Pareiškėjo skundai gauti ir užregistruoti 2021-07-08. Į šiuos skundus pateiktas vienas 2021-08-14 atsakymas Nr. 2S-2990, kuriame Pareiškėjui dar kartą paaiškinta, kodėl drausmės grupės nuteistiesiems nėra galimybės išduoti radijo imtuvų; šią situaciją Seimo kontrolierius išanalizavo šios pažymos 18 punkte. Papildomai KD Pareiškėjui paaiškino situaciją, susijusią su kratos ir apžiūros laisvės atėmimo vietose atlikimu, nurodydamas, kad kratos atliekamos vadovaujantis Instrukcija ir Aprašu. Pareiškėjui išaiškinta, kad jo skundžiami pareigūno veiksmai, kai šlapimo mėginio paėmimo metu Pareiškėjas galimai buvo liečiamas, yra traktuojami kaip krata, bei paaiškinta situacija, kodėl pareigūnai atidžiai stebi šlapimo mėginio paėmimą; atkreiptas dėmesys, kad dažnu atveju nuteistieji bando sukeisti savo tikrąjį šlapimo mėginį kitu, iš anksto paruoštu ir su savimi dažniausiai apatiniuose rūbuose įvairiose talpose atsineštu šlapimu, todėl prieš patikrinimą dėl apsvaigimo nuo psichiką veikiančių medžiagų atliekama krata. Be to, nurodyta, kad šlapimo mėginio ėmimo metu būtina stebėti, kad nebūtų pasinaudota šalutinėmis priemonėmis siekiant suklastoti mėginį.

Kaip Seimo kontrolierių informavo KD, atlikus Pareiškėjo skundų tyrimą, nebuvo nustatyta, kad Pareiškėjas būtų kankinamas, kad būtų siekiama žeminti jo orumą.

Seimo kontrolierius pažymi, jog Apraše ir Instrukcijoje yra nustatyta, jog krata / apžiūra, tikrinant nuteistųjų apsvaigimą nuo psichiką veikiančių medžiagų, turi būti atliekama nustatytoje patalpoje. Kratą ir apžiūrą atlikdami pareigūnai privalo elgtis korektiškai, nežeminti nuteistųjų garbės ir orumo. Instrukcijoje taip pat yra nurodyta, jog krata turi būti atliekama atskiroje patalpoje.

Tai suponuoja išvadą, jog vietoje, kurioje atliekama krata / apžiūra, neturi būti pašalinių asmenų, todėl KD pateiktą paaiškinimą, jog „dėl patalpos ypatybių, durys turi būti pravertos“, Seimo kontrolierius vertina kritiškai. Seimo kontrolieriaus nuomone, jei pareigūnai profesionaliai atlieka

kratą / apžiūrą, grėsmės dėl galimo mėginio sukeitimo nebelieka, todėl *imant mėginį turi būti užtikrintas nuteistųjų privatumas*.

Kaip yra pasisakęs LVAT, tam, kad suimtiesiems (nuteistiesiems) būtų tinkamai garantuotas jų privatumas, įėjimas į sanitarinį mazgą turi būti uždengtas (šios pažymos 15.4 punktas).

Atsižvelgęs į tai, kas nustatyta, Seimo kontrolierius vertina, kad KD pareigūnai, nagrinėdami Pareiškėjo skundą, netinkamai įvertino Pareiškėjo skunde nurodytą aplinkybę dėl neužtikrinto privatumo paimant šlapimo mėginį.

20. VAĮ numatyta, kad administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.

Pareiškėjo skundo tyrimo metu nustatyta, kad į jo skundus KD atsakymas buvo pateiktas 2021-08-14. Atkreiptinas dėmesys, kad KD administracija Seimo kontrolieriui paaiškino bei pateikė rašto dėl skundų tyrimo termino pratęsimo kopiją (šios pažymos 5.2 punktas), patvirtindamas, kad Pareiškėjo skundų tyrimo terminas buvo pratęstas 10 darbo dienų, apie pratęsimą Pareiškėjas informuotas per 5 darbo dienas; terminas pratęstas norint surinkti ir patikrinti skundo tyrimui reikalingą papildomą informaciją, kaip to reikalauja VAĮ nuostatos.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog skundų nagrinėjimo terminas nebuvo pažeistas.

21. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes bei į teisinį reglamentavimą, konstatuotina, jog KD 2021-08-14 Nr. 2S-2990 atsakymas (dalis dėl radijo imtuvo išdavimo / atėmimo) parengtas laikantis teisės aktų reikalavimų bei išsamumo principo, todėl Skundo dalis dėl KD pareigūnų galimai netinkamų veiksmų ir netinkamo atsakymo į Pareiškėjo skundą yra nepagrįsta.

22. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes bei į teisinį reglamentavimą, konstatuotina, kad KD pareigūnų 2021-08-14 atsakymas Nr. 2S-2990 (dalis dėl privatumo neužtikrinimo imant šlapimo mėginį), išnagrinėjus skundą, yra formalus ir neišsamus, neatsižvelgta į Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes dėl privatumo neužtikrinimo, todėl Skundo dalis dėl KD pareigūnų galimai netinkamų veiksmų ir netinkamo atsakymo į Pareiškėjo skundą pripažįstama pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

23. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia;

X Skundo dalį dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), t. y., galimai netinkamai nagrinėjant skundą dėl radijo imtuvo išdavimo / atėmimo, **atmesti**.

24. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia:

X Skundo dalį dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), t. y., dėl pareigūnų galimai netinkamų veiksmų, susijusių su privatumo neužtikrinimu imant šlapimo mėginį, pripažinti **pagrįsta**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

25. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio

1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriui rekomenduoja:

25.1. imtis priemonių, kad pareiškėjų skundai KD ateityje būtų nagrinėjami išsamiai ir atidžiai, o pateikiami atsakymai būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis bei neprieštarautų tarptautiniams žmogaus teisių apsaugos standartams;

25.2. imtis priemonių, kad pavaldžiose įstaigose imant šlapimo mėginius būtų tinkamai užtikrinamas nuteistųjų privatumas.

26. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Alytaus pataisos namų direktoriui rekomenduoja:

imtis priemonių, kad APN imant šlapimo mėginius būtų tinkamai užtikrinamas nuteistųjų privatumas bei užtikrinami tarptautiniai žmogaus teisių apsaugos standartai.

27. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas